

A fost odată un regizor...

Vlad Mugur: „Eu sunt mai radical“

Scriam, la plecarea dintre noi a lui Vlad Mugur, cu un regret care se învecina cu vinovăția, că în revista „Scena“ nu a apărut niciodată o convorbire cu el; o vinovăție care ne-a făcut să răscolim hârtiile, fișele și fișierele personale și ale calculatorului, doar-doar vom găsi consemnarea unor gânduri de-ale „meșterului“. Întâmplarea – în care și el credea... – ne-a ajutat, așa încât dăm acum tiparului rezultatul căutărilor noastre: un interviu solicitat lui Vlad Mugur în preajma începerii Festivalului Național de Teatru din noiembrie 1999, la care fusese invitat (în urma selecționării de către criticul Cristina Dumitrescu) și spectacolul său **Slugă la doi stăpâni**, realizat la Teatrul Național din Craiova. În cele din urmă, din motive explicate mai jos chiar de către regizor, montarea nu a mai venit la festival, fiind înlocuită, *in extremis*, cu un alt spectacol al lui Vlad Mugur, tot de la Naționalul craiovean; **Sluga...** avea să fie văzută, „recuperator“, de publicul bucureștean, la ediția 2000 a FNT. Am socotit că, deși oarecum datat și, în plus, strict legat de un anumit eveniment, interviul merită să fie publicat, pentru că el conține opinii ale unui mare artist – deloc indulgent cu sine, dar deplin conștient de valoarea sa – despre munca în teatru. Și ni-l aduce aproape, încă o dată, pe omul fermecător, inteligent, discret și... discret ironic care a fost Vlad Mugur.

Domnule Vlad Mugur, ce înseamnă pentru spectacolul dumneavoastră *Slugă la doi stăpâni* includerea în secțiunea principală a Festivalului Național de Teatru?

Foarte simplu: selecționarea înseamnă o nouă apreciere, mai ales că este vorba de un număr restrâns de spectacole. E bine ca ele să fie văzute, comentate. Este un festival important. Nu știu dacă ilustrează tot ce se întâmplă în viața teatrală românească – mai sunt niște spectacole care nu știu dacă există în festival, cele mai bune spectacole pe care le-am văzut, cred, în ultima vreme, spectacole de teatru-dans.

Spectacolele de teatru-dans figurează într-o secțiune care se cheamă „Atelier“.

DaDaDans și Costumele, nu? Există acolo niște lucruri care pot fi discutate, rămase puțin în urmă... Dar, chiar dacă aceste spectacole vor fi contestate, trebuie să fie văzute. Eu cunosc stilul din Occident și pot spune, comparativ, că sunt bine făcute. E un gen care trebuie să pătrundă și la noi. Personal, sunt interesat să știu cum se poate moderniza teatrul....

Vlad Mugur la repetiție

Aveți nostalgia teatrului tradițional? Eu nu am fost nici tradițional, nici modern, dar tradiția... Chiar și actorii mari pe care îi cunosc sau i-am cunoscut – vorbesc de cei din generațiile mai vechi, pe care nu știu dacă dumneavoastră îi cunoașteți –, parcă erau actori mai mari... Era o echipă de elită. Înaintea acestor generații „de aur” a fost o generație de platină, mai puțin conservată de memorie... Revenind la festival, m-am bucurat să fiu constant prezent în ultimii patru ani. Din păcate, spectacolul anunțat nu poate participa, fiind suferind, bolnav. Cred că este cel mai greu spectacol pe care l-am făcut în țara asta.

De ce?

Eu cred foarte mult în întâmplare. Dar ea trebuie întotdeauna stimulată. Spre deosebire de alte capodopere ale lui Goldoni, cum ar fi cea pe care o pun acum în scenă la „Nottara” (**Doi gemeni venețieni – n.n.**), această piesă a fost scrisă pentru un singur actor. Recitind-o, mi-am dat seama că, după marele Moretti (Mario Moretti, interpretul rolului principal în spectacolul **Slugă la doi stăpâni** al lui Giorgio Strehler, văzut și în România – n.n.), e foarte greu să mai faci un asemenea Arlecchino. Nu are concurență, chiar pe plan mondial. Avea geniu – așa s-a născut și era de neconcurat. În România nu există actor care să ajungă la virtuozitatea la care au ajuns italienii. Totuși, recitind piesa, mi-a venit o idee, așa, peste noapte, cum că Arlecchino este un șomer. Eliberat de această „datorie”, a trebuit să mai caut și o „șomeră”, adică o Colombina cu care Arlecchino al meu să poată face pereche. Actorul (Valer Della-keza – n.n.), având 58 de ani și fiind grășuț, a trebuit să-i găsec o parteneră de 65 de ani (Iosefina Stoia – n.n.). Mergând pe această idee, spectacolul a căpătat un anumit tragism, care implica o altă tratare a textului, în care și eroii și-au pierdut natura inițială. Iubitele lor au devenit un fel de marionete tragice, eroii au intrat într-un fel de ridicol mecanic – alt fel de satiră – și toată piesa și-a schimbat, să zicem așa, originea. A devenit

un spectacol mai mult tragic decât comic, în ambianța unei Veneții străvezii, care se vede foarte bine în scenografia Liei Manțoc. Un spectacol foarte interesant, chiar prin această reinterpretare a vechiului text. Era un spectacol important de văzut în acest festival, dar, din păcate, el s-a denaturat. S-a jucat de vreo douăsprezece ori, dar am avut o singură repetiție generală. La Craiova au existat probleme reale cu lumina. După două luni de pauză, spectacolul a fost reprezentat la festivalul de teatru de la Arad, contrar voinței mele. După experiența nefericită cu reprezentarea de acolo, m-am opus personal ca spectacolul să se joace la București, mai ales că Ilie Gheorghe nu a putut să se întoarcă în țară de la Limoges, unde repetă cu Purcărete. Șansele de a reface spectacolul erau inexistente. Inițial am vrut să mă retrag din Festivalul Național de Teatru – așa era corect, cred eu –, dar, la insistențele doamnei Alice Georgescu, am acceptat, destul de îndoit și de data aceasta, să prezint un spectacol făcut de curând, tot la Teatrul Național din Craiova, **Așa este (dacă vi se pare)**, o piesă jucată în România cu mulți ani în urmă. O piesă pe care o consider foarte interesantă și demnă de un teatru-atelier, de o sală studio – un univers polițist, în care construcția pirandelliană intervine ca un fel de instrument critic. Totuși, nu cred că este un spectacol care poate fi jucat în Sala Mare a TNB. Dacă tot îmi luați un interviu despre festival, vreau să subliniez că locul acestui spectacol nu e acolo. Și la Craiova se umplea abia jumătate de sală, pentru că spațiul se cerea redus.

Nu s-ar putea găsi un alt spațiu de joc la București?

Ba da. Ideal ar fi Teatrul Odeon, dar, din motive legate de planificare, nu se poate... Am încercat să găsim o soluție – și am acceptat în final soluția sportivă de a juca pe teren străin. Vom vedea... Eu nu pot ridica tonul spectacolului, nu pot „crește” vocea actorilor așa încât să se audă convenabil în Sala Mare de la Teatrul Național. Tonul ar părea forțat și nu

vreau să văd spectacolul stricat. Aici aș dori să iau poziție în legătură cu festivalurile: din șase spectacole incluse în această secțiune, patru sunt la ele acasă. Cele aduse se adaptează foarte greu. Chiar cu repetiții, este foarte greu. Grija cea mai importantă pentru un festival este să acorde timpul necesar de repetiții. De aceea, cred că, dacă voi mai fi selectat și voi mai dori să vin, n-o s-o mai fac decât cu asigurarea unui timp obligatoriu de acomodare, de repetiție.

Ce ar trebui să reprezinte, în concepția dumneavoastră, un festival național de teatru?

Eu nu am decât un principiu: să fie teatru bun! În rest, nu mă prea interesează ce genuri, ce modalități de teatru sunt prezentate.

Ar fi bine să fie „oglină” stagiunii precedente?

Asta, neapărat. Este primul lucru! Apoi, dacă ceva nu e bun, nu trebuie adus; nu contează dacă este din provincie sau din București. De ce mai vorbim despre un festival, atunci? Eu sunt mai radical. Și cu mine însumi sunt la fel.

Ce propuneți prin acest text de Pirandello?

Propun un teatru mai puțin nervos, mai puțin acut decât la Goldoni. E o transformare vizibilă a genului practicat.

De către Vlad Mugur?

De către mine și de către alții. Se întâmplă să cunosc mai toate abordările pieselor lui Goldoni. Totuși, nu cred că se poate face o comparație. La Pirandello nu am vrut să mă așez în spatele textului, nu mi-am limitat libertățile, dar știu cât de greu este să „transmiți” textul său. În tot cazul, am încercat să mă apropiu de rafinamentul autorului. Despre rest, mai tot timpul se spun banalități: teatru-viață, viață-teatru... Am încercat, oricum, să duc până la capăt toate lucrurile aflate „în perimetrul” autorului. E un spectacol care merită văzut.

Simona Hodoș
14 noiembrie 1999

Un suflet de copil cuminte

Noi, studenții lui – îi spuneam „meșterul Vlad”, căci el ne-a „meșterit” sufletele și mințile, cizelându-ne-le cu îndelungă răbdare și har dumnezeiesc. Ne-a pus meseria de actor în brațe, ca pe o comoaie de preț, dând sens și rost vieților noas-

tre. Ne-a fost deopotrivă prieten desăvârșit, frate la greu, tată grijuliu și îndrumător neobosit. Mărturie sunt anii de la Craiova, când, lăsându-și baltă toate interesele, a plecat cu noi într-o ucenicie.

Vlad a fost un regizor excepțional și

un mare profesor de teatru. Deosebit de cult, strălucitor de inteligent, fermecător, plin de umor, ne strecura mereu, cu inconfundabila sa vervă mucalită, câte o perlă din nescata lui bogăție lăuntrică. Generos, sensibil, romantic, uneori naiv până la vul-